

Bleker geeft onjuiste informatie aan de Tweede Kamer

Deze week heeft staatssecretaris Bleker in een brief antwoord gegeven op vragen van de vaste kamercommissie van EL&I over het opplakken van zenders op zeehonden. De brief lijkt volledig opgesteld door de onderzoekers van Imares, die zelf - als enige in Nederland - gebruik maken van dergelijke zenders bij zeehonden en er uitsluitend in positieve bewoordingen over schrijven. Zoals de slager die zijn eigen vlees een fantastisch keurmerk geeft. Bleker schrijft:

Uit de passende beoordeling, opgesteld voor deze vergunning, blijkt dat de dieren geen hinder ondervinden van deze zenders. Uit internationale onderzoeksliteratuur blijkt dat de zenderactiviteiten geen meetbare effecten hebben op de individuele dieren betreffende de overleving, de gezondheid, of het vermogen zich voort te planten. De resultaten van zenderonderzoek dat Imares sinds de jaren negentig uitvoert, laten zien dat gezenderde dieren ongemoeid duiken, zwemmen, en grote afstanden afleggen van honderden kilometers. Er is geen verschil waargenomen in gedrag of gezondheidstoestand tussen gezenderde en niet gezenderde zeehonden.

Deze beweringen zijn onjuist en in ieder geval onvolledig. Een paar jaar geleden werd door de Zeehondencreche een zeehond met een zender aangetroffen die kennelijk grote problemen had. Korte tijd later werd het dier dood gevonden; uit sectie bleek dat hij was verhongerd. Daarom heeft de creche samen met het onafhankelijke Nederlands-Duitse ingenieursbureau FlowMotion, gespecialiseerd in onderzoek naar stromingsleer en warmtetechniek, een onderzoek uitgevoerd naar het effect van een zender op het gedrag van een zeehond. Door middel van een computersimulatie is gekeken naar de krachten die door een zender op het lichaam en het zwemgedrag van de zeehond worden uitgeoefend.

En wat blijkt?

Een drietal krachten op het lichaam van de zeehond - weerstand, balans (stampen) en lift - worden door de aanwezigheid van de zender met resp. 12%, 32% en maar liefst 240% verhoogd. Daardoor ondervindt een zeehond zóveel last van een zender en verbruikt hij zóveel meer energie, dat hij veel meer tijd nodig heeft om zijn - door de zender grotere - dagelijks benodigde portie vis te vangen. Het gedrag van een zeehond met opgeplakte zender kan dus zéker niet als normaal gedrag worden beschouwd. Dit onderzoek naar de invloed van zenders was in de hele wereld nog nooit eerder gedaan. Het is door wetenschappers van de Zeehondencreche gepresenteerd op de "17th Biennial Conference on the Biology of Marine Mammals" in Zuid Afrika (zie bijgaande PowerPoint presentatie) en er is uitgebreid over gepubliceerd, o.a. in het (peer reviewed) wetenschappelijke tijdschrift "European Journal of Wildlife Research". Toch is dit onderzoek in het antwoord van Bleker niet meegenomen, hoewel hij spreekt van "internationale onderzoeksliteratuur".

Sophie Brasseur, onderzoekster bij Imares, gaf afgelopen week tijdens een lezing op Texel aan op de hoogte te zijn van dit onderzoek en de daaruit voortvloeiende conclusies. Haar antwoord was echter dat "dit onderzoek niet deugde, omdat het model geen flippers had". Een merkwaardige opmerking van een zeehondenonderzoekster: ieder kind kan in Pieterburen constateren dat een zeehond zijn voorvinpoten bij het duiken strak langs het lichaam houdt.

Vanaf het moment dat Imares in de jaren negentig op een klein aantal zeehonden zenders is gaan gebruiken zijn de onderzoekers van dat instituut er van uitgegaan dat álle zeehonden véél langer onder water zijn dan voordien werd gedacht. Op basis van die conclusie werd bij de aantallen zeehonden die vanuit een vliegtuig werden geteld, altijd 40-50% opgeteld, omdat deze dieren onder water zouden zijn. Uit het gezamenlijk onderzoek van de Zeehondencreche en FlowMotion is gebleken dat het gedrag van zeehonden mét een zender anders is dan dat van zeehonden zónder zender. Daarom is die optelling op zijn minst zeer discutabel. Dat is extra zorgwekkend omdat op basis van de veronderstelde aantallen beleid gemaakt wordt.